

Ханс Фридрих Шодер, шеф Представништва УНХЦР-а у Србији, говори за Данас

*Ако Влада Србије буде проактивна и ако објективно информисе јавност, демагози и екстремисти неће моћи да злоупотребљавају патње избеглица за подривање демократије и стабилности

Београд - Пре свега, Србија би могла и требало би да додели избеглички статус мало већем броју тражилаца азила. До овог тренутка, у 2015. додељено је мање од 20 избегличких статуса. Власти би могле да дају приоритет оним избеглицама које већ имају везе са Србијом и које желе овде да остану, а не онима које породице и пријатељи чекају у некој од земаља Западне или Северне Европе. Многе избеглице које тренутно транзитирају преко Србије су добро образоване и високо квалификоване. Избеглице, као и држављани, имају слободу кретања и избора места становања на територији неке земље па, према томе, не би требало да буду примораване да се населе било где. Државе такође имају обавезу да подрже интеграцију избеглица, што им даје одређену могућност да утичу на то где ће се избеглице населити. УНХЦР снажно подржава напоре владе Србије да даље унапреди азилни систем и праксу и да их усклади са важећим међународним и европским стандардима у потпуности, каже за Данас Ханс Фридрих Шодер, шеф Представништва УНХЦР-а у Србији, коментаришући идеје да се тражиоци азила расељавају по ненасељеним деловима Србије.

* Да ли су српске власти правовремено реаговале на први велики талас избеглица у Србији пре пар месеци?

- Да, у јуну када се број избеглица удвостручио са око 200 на око 400 на дан, Влада Србије је брзо основала међуминистарску Радну групу за решавање мешовитих миграционих токова и почела да ради на успостављању Прихватног центра у Прешеву да би обезбедила моментално евидентирање, контролу, хуманитарну и медицинску помоћ. Да би се то остварило, надлежни органи на централном и локалном нивоу су

успешно сарађивали, уз снажну подршку УНХЦР-а и његових партнера из цивилног друштва.

*Како оцењујете тренутну активност државе у погледу збрињавања избеглица са ратом захваћених подручја? Шта недостаје како би прихват и смештај били бољи?

- Због сталног пораста броја избеглица, Влада је уз Прихватни центар у Прешеву, отворила и пунктове за помоћ избеглицама у Миратовцу и Кањижи. Тамо се избеглицама пружа помоћ у виду хране, воде, хитне медицинске помоћи али и информације, транспорт и упућивање на службе у случају сложенијих проблема. Сада када кроз Србију свакодневно пролази око 3.000 избеглица, ми помажемо властима да даље оснаже своје капацитете за евидентирање новопристиглих избеглица у Прихватном центру и за њихово упућивање у центре који су трајнијег карактера. Истовремено смо прерасподелили залихе хране и непрехрамбених производа да бисмо подржали власти у напорима да хумано реагују у случају да број избеглица остане на садашњем нивоу или привремено даље порасте. Подржавамо и ванредно планирање и припреме за зиму у постојећим или новим објектима. Србија има један сталан и четири привремена центра за прихват тражилаца азила. Три центра се налазе у прилично удаљеним подручјима. Из тих и других разлога, њихови капацитети су тек 50 одсто попуњени чак и у постојећој ситуацији великог броја избеглица. Да би се наставило унапређење азилног система у циљу приступања ЕУ и обезбедио одговарајући смештај за предстојећу зиму, власти траже адекватну локацију са које ће приступ азилним органима и услугама бити бржи. У исто време, избеглице нам кажу да им недостају информације о азилном систему у Србији, и друге практичне информације. Добру иницијативу да се избеглицама обезбеди приступ свим релевантним информацијама представља новоотворени Инфоцентар у општини Савски венац.

Премијер Србије је позвао медије да у својим извештајима не користе говор мржње према тим људима. Како оцењујете понашање медија?

- Поздрављамо позитивне изјаве премијера Вучића и чланова његове Владе, који

схватају важну улогу коју имају у сталном обавештавању јавности о овој ситуацији. Они су правилно истакли да постојеће кретање избеглица не прети безбедности државе и њених грађана. Даља снажна, проактивна акција и непристрасно информисање од стране Владе, укључујући свеобухватно евидентирање и безбедносне контроле органа за спровођење закона, обезбедиће да тако и остане, а демагози и екстремисти неће моћи да злоупотребљавају патње избеглица за подривање демократије и стабилности у Србији. Такође, већина медија и грађана Србије, бројни појединци, предузећа и локалне иницијативе показали су и настављају да показују разумевање, гостољубивост и саосећање - у парковима, дуж путева на југу и северу ове земље као и у Београду.

*□ Објасните разлику између избеглица и миграната? Шта је и зашто правилније рећи, мигранти или избеглице и зато је то важно?

- Више од 95 одсто људи који долазе у Србију преко Грчке и Македоније беже из ратом разорених земаља и/или од сурових диктатура: Сирије, Авганистана, Ирака, Еритреје и Сомалије. Већина је избегла из својих земаља да би спасла сопствени живот и не могу се у њих вратити. Једном када њихов захтев за добијање азила буде испитан у прописаној процедури, скоро свима ће бити додељени статус и заштита која им, као избеглицама, припада. С друге стране, мигранти често напуштају своје земље из економских разлога и ипак имају одређену могућност избора да се у њих врате. Избеглице немају тај избор. Државе имају различите обавезе у погледу поступања са ове две, различите категорије особа. Према томе, битно је употребљавати правилну терминологију - када се ради о избеглицама, обавезе држава су веома јасно дефинисане: морају их примити на своју територију и омогућити им приступ азилним процедурама, заштити и интеграцији. То није случај са већином других миграната.

*Очекујете ли да се број тражиоца азила у Србији повећа када Мађарска потпуно затвори своју границу? Хоће ли Србија морати да гради кампове за азиланте на својој територији, уколико мађарске власти затворе границу?

- Питање би требало да гласи "ако" а не "када". Не знамо да ли ће Мађарска затворити своју границу за избеглице и не желим да спекулишем. Мађарска, као и Србија, има обавезу да дозволи избеглицама улазак на своју територију, чак и ако то значи да заобилазе, отварају или чак прескачу ограду. Исто тако, Мађарска није једини фактор који одлучује о брзини и размерама постојећег кретања избеглица. Велику улогу играју и развој догађаја у њиховим земљама порекла, могућности као и заглашења на њиховом путу ка Србији, па и временски услови. Према томе, мудро је и разумно извршити припреме за неколико сценарија. То је уобичајени начин на који државе и УНХЦР раде.

Ми допремамо додатне залихе робе и размештамо их. Влада већ разматра могућности смештаја у зимским условима и ми желимо да снажно подржимо ту активност. У Србији нема потребе планирати подизање кампова као на Блиском Истоку и у Африци, јер ће већина избеглица увек наћи начина да настави пут ка Европи. Но, ми ћемо помоћи Србији да припреми довољне капацитете да се ниједна избеглица не смрзне или буде повређена током предстојеће зиме.

Евидентирано око 100.000 људи

*** Који су последни подаци о броју људи који су ушли у Србију?**

- Од почетка ове године, Министарство унутрашњих послова евидентирало је близу 100.000 људи који су изразили намеру да траже азил у Србији. Није познат, али је вероватно једнако висок број избеглица које су прошле кроз Србију не изразивши намеру да траже азил. Само 500 је започело формалну процедуру за признавање избегличког статуса и није напустило Србију неколико дана пошто је у њу ушло.

Лидија Валтнер

(Данас)